

Bartłomiej K. Krzych

Uniwersytet Rzeszowski

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie (WTST)

Myśl filozoficzno-teologiczna ks. Augustyna Jakubisiaka: źródła – konceptje – znaczenie

Jednym z mniej znanych, ale bardziej oryginalnych, a zarazem wszechstronnych polskich myślicieli przełomu XIX i XX wieku (zwłaszcza dwudziestolecia międzywojennego) był ks. Augustyn Jakubisiak (1884–1945). Jego najważniejsze prace powstały w języku francuskim (m.in. doktorat o Cieszkowskim, studium o granicach czasu i przestrzeni, rozprawa o wolnej woli oraz zbiór wykładów wygłoszonych na Sorbonie). W Polsce i wśród Polonii znany był z polemiki z przedstawicielami szkoły lwowsko-warszawskiej, krytyki myśli totalitarnej, zaangażowania na rzecz polskiej racji stanu oraz współpracy z Towarzystwem Historyczno-Literackim i Biblioteką Polską w Paryżu.

Prowadzone przez Jakubisiaka badania oraz jego działalność społeczno-duszpasterska zostały docenione zarówno we Francji (wyróżnienie Francuskiej Akademii Nauk Moralnych i Politycznych), jak i w Polsce (Złoty Krzyż Zasługi). W Paryżu wokół polskiego filozofa ukształtowało się grono oddanych współpracowników, którzy po jego śmierci założyli Komitet Wydawniczy Dzieł Księdza Augustyna Jakubisiaka (wydano kilka ważnych pozycji, zwłaszcza etyczne *opus vitae* kapłana).

Osią refleksji polskiego uczonego była jednostka – indywiduum. Krytyka totalitaryzmów oraz niemalże wszystkich zasadniczych, współczesnych mu prądów filozoficznych, badania nad polską filozofią i duchem, działalność społeczna i duszpasterska, a zwłaszcza praca naukowa poświęcona zagadnieniom filozofii wolności – (do)prowadziły Jakubisiaka do wypracowania oryginalnej koncepcji autodeterminizmu *vel* przyczynowości indywidualnej. Miała ona być nie tylko propozycją przewyższenia alternatywy determinizm-indeterminizm, ale i programem naprawy społeczeństwa.

Celem referatu będzie: po pierwsze – przedstawienie ważniejszych źródeł poglądów Jakubisiaka; po drugie – omówienie jego głównych koncepcji filozoficznych; po trzecie – próba określenia znaczenia i wpływów jego dzieła; po czwarte – wskazanie aktualnych i nadal wartościowych treści zawartych w jego spuściźnie.

XI Polski Zjazd Filozoficzny, 9-14 września 2019, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Lublin